

CONCEPT Agendaformulier B&W-vergadering ... 2025

Portefeuillehouder	Algemeen Agendaletter A		
Onderwerp	Voortzetting Huis van Herstel door de 14 Twentse gemeenten na 2025		
Openbaar	<i>Openbaar: ja, in principe zijn alle besluiten en bijlagen openbaar en publiceren wij die actief op enschede.nl</i>		
Organisatieonderdeel (cluster of afdeling)	Cluster Strategie en Beleid Sociaal	Corsanummer:	
Schrijver	WAM Vredegoor	Casnummer	
Urgentie	Ja		
Raadsbesluit nodig	Nee		
Raad informeren	Ja		

Mee geadviseerd door	DVO, Stuurgroep ZVS, PHA, BO BW/MO CG Almelo en BO BW/MO CG Enschede
Advies gemeentesecretaris	

Conceptbesluit

1. Het Huis van Herstel Twente gezamenlijk als 14 Twentse gemeenten na 2025 voor te zetten
2. De benodigde financiering à € 356.960 voor een periode van 2 jaar uit regionale middelen te halen
3. De inzet van het Huis van Herstel jaarlijks te monitoren en te evalueren
4. De raad te informeren middels een raadsbrief

Publieksvriendelijke samenvatting

In het Huis van Herstel Twente kunnen Twentse mannen met complexe problematiek in de laatste fase van hun detentie toewerken naar een succesvolle terugkeer in de samenleving. Deze kwetsbare gedetineerden kampen met problemen op meer dan één leefgebied. Hierbij valt te denken aan het niet hebben van onderdak, het ontbreken van werk, middelengebruik of gedragsverslaving en psychosociaal functioneren. Na detentie stromen zij uit in de regio Twente. Binnen het Huis van Herstel krijgen zij de begeleiding en/of zorg die zij nodig hebben om de leefgebieden op orde te krijgen en goed te kunnen re-integreren in Twente. Hiermee wordt recidive voorkomen. Met ingang van 2026 stopt de financiering vanuit het Rijk voor de methode Huis van Herstel. De 14 Twentse gemeenten nemen deze financiering over, zodat het Huis van Herstel kan blijven bestaan. De eerste twee jaar (2026-2027) worden voor deze financiering regionale middelen ingezet.

B&W besluit dd.

(In te vullen na de vergadering door gemeentesecretaris)

Inleiding en voorgeschiedenis

In 2021 is de pilot Huis van Herstel gestart vanuit het Rijksprogramma Koers en Kansen. Binnen deze pilot stond de wens centraal om vroegtijdig, trajectmatig, methodisch, in samenwerking met andere professionals en samen met de gedetineerde inwoner te werken aan een succesvolle terugkeer van de gedetineerde naar de samenleving. Het Huis van Herstel staat in Almelo en richt zich op Twentse mannen die in de laatste fase van hun detentie zitten, met een maximum van 18 maanden. Daarnaast kampen zij met problemen op meer dan één leefgebied. Hierbij valt te denken aan het niet hebben van onderdak, het ontbreken van werk, middelengebruik of gedragsverslaving en psychosociaal functioneren. Na detentie stromen zij uit in de regio Twente.

De ambitie van het Huis van Herstel is om partners vroegtijdig in een netwerkvorm te betrekken, zodat er geen gaten vallen in de hulpverlening en er een brede, gezamenlijke verantwoordelijkheid ontstaat voor een doelgroep die doorgaans moeilijk re-integreert en makkelijk recidiveert. De netwerkpartners zijn de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), de Reclassering en de 14 Twentse gemeenten. Het is de gezamenlijke maatschappelijke opgave van deze partners om samen te werken aan een succesvolle re-integratie van ex-gedetineerden in de maatschappij. Het uiteindelijke doel van deze unieke pilot is dan ook het verminderen van recidive en het voorkomen van allerlei maatschappelijke-, zorg- en veiligheidskosten door succesvolle re-integratie van deze doelgroep.

Met ingang van 1 januari 2026 stopt de financiering vanuit het Rijk voor het Huis van Herstel en is het de bedoeling dat de 14 Twentse gemeenten de financiering op zich nemen. Het gaat hierbij om de financiering van de methode Huis van Herstel die bovenop de BBA-norm komt. Deze komt uit op een bedrag van € 356.960. De DJI blijft de gebouwgebondenkosten à €1.558.430 financieren. Het ministerie van Justitie en Veiligheid en DJI zien de meerwaarde van het Huis van Herstel, maar zijn beperkt tot het voortzetten van de reguliere BBA's en hebben geen ruimte voor een plus. Dat is op dit moment niet haalbaar. Zonder deze aanvullende financiering vanuit de gemeenten zal het Huis van Herstel stoppen en zal de locatie een reguliere Beperkt Beveiligde Afdeling (BBA) worden. Dit zal inhouden dat de enige voorziening in heel Nederland waar gedetineerden met complexe problematiek geholpen worden met hun re-integratie verdwijnt en dat er geen plek meer is voor de specifieke doelgroep van het Huis van Herstel. Na hun detentie zal deze doelgroep zonder zorg en begeleiding op straat komen te staan. Met als gevolg een grotere kostenpost voor de gemeenten. Het is aan de 14 Twentse gemeenten om te besluiten of zij het Huis van Herstel willen gaan voortzetten en financieren. Met het Rijk is afgestemd dat besluitvorming hierover uiterlijk vóór het zomerreces van 2025 plaatsvindt.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

In te vullen door de lokale gemeenten

Argumenten**1.1 Het Huis van Herstel Twente voorkomt problemen na detentie en vermindert de kans op recidive**

Het Huis van Herstel helpt Twentse mannelijke gedetineerden met complexe problematiek bij hun re-integratie in de samenleving. De deelnemer krijgt hier zorg en begeleiding op maat. De deelnemer werkt met de methodiek Krachtwerk aan zelfherstel, herstel (van en) met het sociaal netwerk, herstel met het slachtoffer en herstel met de samenleving. Tussentijdse resultaten van het *Actieonderzoek Huis van Herstel Twente* laten zien dat deelnemers na uitstroom de volgende zaken op orde hebben:

- Het hebben van een ID
- Werk en/of dagbesteding
- Onderdak
- Inzicht in schulden(aanpak)
- Passende (psychische en/of verslavings-) zorg

Het op orde hebben van deze zaken voorkomt dat gedetineerden terugvallen in hun oude patroon. Dit voorkomt problemen en vermindert de kans op recidive.

1.2 Gemeenten kunnen hun wettelijke taak nazorg detentie eerder oppakken

De coördinatoren nazorg detentie hebben namens hun gemeente de regie op de periode na detentie. De coördinatoren zijn binnen het Huis van Herstel al actief betrokken bij de gedetineerde(n). Dit versoepelt de overgang van detentie naar het terugkeren in de samenleving.

1.3 De minimale baten voor de Twentse gemeenten zijn € 444.410 op jaarbasis

De gemeenten hebben in 2024 onderzoek laten uitvoeren naar de impact van het Huis van Herstel. Dit onderzoek laat zien dat een minimale bezetting van 20 deelnemers een te verwachten minimale besparing van € 444.410 op jaarbasis oplevert voor de 14 Twentse gemeenten. Dit is meer dan de gevraagde financiering van € 356.960. De baten komen voor 58% ten goede van de Wmo en voor 42% ten goede van de Participatiewet. Bij een hogere bezetting zal de besparing voor gemeenten toenemen. Er wordt actief op de bezetting gestuurd.

1.4 Bestuurlijk is er in de regio breed draagvlak voor de voortzetting van het Huis van Herstel

Voor voortzetting van het Huis van Herstel en financiering is er voorafgaand aan de lokale besluitvorming advies opgehaald op regionaal niveau. De volgende regionale bestuurlijke overleggen adviseren het Huis van Herstel voor te zetten en te financieren:

- Het Districtievelijk Veiligheidsoverleg Twente (DVO)
- De Stuurgroep Zorg, Veiligheid en Straf (Stuurgroep ZVS)
- Het Portefeuillehoudersoverleg arbeidsmarkt Twente (PHA)
- Het Bestuurlijk overleg BW/MO centrumgemeente Almelo
- Het Bestuurlijk overleg BW/MO centrumgemeente Enschede

2.1 De DJI, reclassering en gemeenten dragen gezamenlijk de kosten

Het is de gezamenlijke maatschappelijke opgave van de DJI, gemeenten en reclassering om samen te werken aan een succesvolle re-integratie van ex-gedetineerden in de maatschappij. Het Huis van Herstel is daarom een partnerschap van de PI Almelo, de drie reclasseringsorganisaties (3RO) en de 14 Twentse gemeenten. In 2021 hebben zij allen het *'convenant Project 'Huis van Herstel'* ondertekend waarin de samenwerkingsafspraken zijn opgenomen.¹ Zowel DJI als de 3RO hebben aangegeven een financiële bijdrage te leveren aan het Huis van Herstel na 2025: de DJI financiert de gebouwgebonden kosten à €1.558.430 en de 3RO de inzet van de reclasseringsmedewerker. Door deze toezeggingen blijft er een bedrag van € 356.960 over voor de 14 Twentse gemeenten om jaarlijks te financieren.

2.2 Er is regionaal ingestemd met de financiering vanuit het beschermd wonen-budget en de arbeidsmarktmiddelen voor een periode van 2 jaar

Wanneer de 14 Twentse gemeenten het Huis van Herstel besluiten voor te zetten, kan hier regionale financiering voor worden ingezet. Het PHA, het BO BW/MO van centrumgemeente Almelo en het BO BW/MO van centrumgemeente Enschede hebben aangegeven het Huis van Herstel voor een periode van 2 jaar te willen financieren vanuit hun budgetten. Zij hebben aangegeven dat hier ruimte voor is. Het gaat hierbij om een bedrag van €178.480 uit de regionale arbeidsmarktmiddelen en een bedrag van €178.480 uit het totale beschermd wonen-budget van centrumgemeenten Almelo en Enschede.

2.3 Inzet van lokale budgetten is op dit moment niet haalbaar met het oog op het ravijnjaar

Gemeenten hebben te maken met tekorten die naar verwachting steeds meer gaan oplopen. Zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau wordt het daarom op dit moment niet haalbaar geacht om het Huis van Herstel vanuit lokale middelen te financieren.

¹ Convenant Project 'Huis van Herstel' – Integrale aanpak Twentse netwerkpartners 'Kansen creëren voor re-integratie'
pag. 3

2.4 Deze periode geeft de mogelijkheid om andere financieringsopties te verkennen

Naast de inzet van regionale middelen zijn in het rapport met financieringsscenario's ook andere financieringsmogelijkheden genoemd, zoals de inzet van de Van der Staaij gelden. Ook is door gemeenten een inkooptraject geopperd op basis van het aantal deelnemers vanuit een gemeente. Door eerst voor 2 jaar bestaande middelen in te zetten die passend zijn en waar ruimte is, blijft het Huis van Herstel voortbestaan. Dit biedt ruimte om in 2026 en 2027 gedegen onderzoek te doen naar de inzet van andere middelen en/of financieringswijze. .

3.1 Afhankelijk van de resultaten kan het Huis van Herstel na 2027 structureel worden geborgd en gefinancierd of worden stopgezet

Door de inzet van het Huis van Herstel jaarlijks te monitoren en te evalueren kunnen we informatie over de realisatie van de maatschappelijke effecten, zoals deze geschetst zijn in het impactonderzoek, verzamelen en analyseren. Ook het *Actieonderzoek Huis van Herstel Twente* dat wordt uitgevoerd door de Hogeschool Rotterdam en in 2026 wordt opgeleverd kan hierbij worden betrokken. Op basis van deze informatie kunnen gemeenten afwegen het Huis van Herstel ook na 2027 te financieren.

3.2 Op basis van de opgeleverde informatie kan het partnerschap worden uitgebreid

Op dit moment is het Huis van Herstel een partnerschap tussen de PI Almelo, de 14 Twentse gemeenten en de 3RO. Met een goede onderbouwing kunnen ook andere mogelijke partners, zoals werkgevers, worden betrokken, met daarbij gepaard gaande financiering.

4.1 De raad wordt geïnformeerd over de voortzetting en de financiering van het Huis van Herstel**Risico's****1.1 De instroom en daarmee de impact van het Huis van Herstel is mogelijk niet naar wens**

Door het Huis van Herstel jaarlijks te monitoren en evalueren kan hier tijdig op geanticipeerd worden. Wanneer de gemeenten het Huis van Herstel na 2025 gaan financieren, kunnen zij het Huis van Herstel ook gericht sturen. Bij de doorontwikkeling in 2024 is een instroomproces vastgelegd, waarbij Twentse gedetineerden voorrang hebben op plaatsing. Tevens is de afspraak dat er alleen gedetineerden in het Huis van Herstel komen met een binding met Twente. Zodra de gemeenten instemmen met de voortzetting, wordt het Huis van Herstel ook in de landelijke communicatiekanalen van de DJI opgenomen. Hierdoor wordt heel het gevangeniswezen bekend met het Huis van Herstel. De verwachting is dat de instroom en daarmee de impact hierdoor zullen toenemen.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

Er is een jaarlijkse bijdrage van € 356.960 nodig van de 14 Twentse gemeenten. Deze bijdrage wordt voor een periode van 2 jaar gefinancierd vanuit de regionale arbeidsmarktmiddelen en het beschermd wonen budget van centrumgemeenten Almelo en Enschede. De komende 2 jaar wordt gekeken naar structurele borging en financiering van het Huis van Herstel.

Afweging en alternatieven

Een alternatief is om het Huis van Herstel na 2025 niet voort te zetten. Dit betekent dat het Huis van Herstel stopt en dat de locatie een reguliere Beperkt Beveiligde Afdeling wordt. Hier kunnen gedetineerden zonder problematiek in de laatste fase van detentie geplaatst worden uit het hele land, zonder binding met Twente. En kunnen zij via een betaalde baan of dagbesteding een betere uitgangspositie krijgen om succesvol te re-integreren in de samenleving. Eventueel wordt dit gecombineerd met opleiding of zorg. Geplaatste gedetineerden in de BBA kunnen (ook zonder binding met Twentse gemeenten) uitstromen naar Twentse gemeenten. De kwetsbare doelgroep van het Huis van Herstel komt vanwege hun complexe problematiek niet in aanmerking voor plaatsing in een BBA. Dit betekent dat zij zonder het Huis van Herstel rechtstreeks uitstromen vanuit een reguliere gevangenis. Hier krijgen zij niet de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben.

Participatie

Communicatie met direct betrokkenen:

Niet van toepassing

Interne communicatie

Niet van toepassing

PR over besluit:

Niet van toepassing

Persbericht, ja of nee:

Ja, in afstemming met het Huis van Herstel en het ministerie van Justitie en Veiligheid

Vervolg

In de maand mei vindt in alle 14 colleges besluitvorming over de voortzetting van het Huis van Herstel plaats. Met zowel het Huis van Herstel als het ministerie van Justitie en Veiligheid is de afspraak gemaakt dat de uitkomst van deze besluitvorming uiterlijk eind juni met hen wordt gedeeld. Wanneer besluitvorming positief is, wordt een monitoringssysteem ingericht waarmee gemeenten het Huis van Herstel actief kunnen sturen en evalueren. Daarnaast wordt bij positieve besluitvorming een opdracht opgehaald om structurele borging en financiering na 2027 te onderzoeken. Wanneer de 14 Twentse gemeenten besluiten het Huis van Herstel niet voort te zetten, worden er per direct geen nieuwe deelnemers meer geplaatst. Lopende trajecten worden afgerond conform planning. De plekken in het Huis van Herstel zullen dan reguliere BBA-plekken worden.

Bijlage(n)

	Omschrijving	College	Raad	Niet actief publiceren	Geheim
Bijlage 1	Brief aan de raad	Ja	Ja	Nee	Nee
Bijlage 2	Impact-onderzoek				
Bijlage 3	Uitwerking scenario's financiering				